

עפ"ת 567/03/17 - מדינת ישראל נגד עמאד עתאמנה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 567-03-17 מדינת ישראל נ' עתאמנה

בפני	כבוד השופט אמיר טובי
המעוררת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	עמאד עתאמנה

פסק דין

1. בפניי ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופט מ' גינת) מיום 29.1.2017 המופנה כנגד קולת העונש שהוטל על המשיב.

2. המשיב הורשע על ידי בית משפט קמא, על פי הודייתו, בעבירות של נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח בר תוקף. בכתב האישום נאמר כי ביום 29.7.2016 נהג הנאשם רכב בתחומי באקה אל גרביה כשהוא פסול מלנהוג, זאת לאחר שביום 25.5.2011 נדון על ידי בית משפט השלום לתעבורה בחדרה לפסילה בפועל למשך 12 חודשים. הפסילה החלה מיום 26.5.2016 שאז הפקיד המשיב את רישיונו. בנסיבות, נהג המשיב ברכב ללא רישיון נהיגה תקף הן מחמת הפסילה והן בשל כך שרישיונו פקע בתאריך 11/2000.

3. עובר למתן גזר הדין, הופנה המשיב לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר. בגזר דינו סקר בית משפט קמא את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המשיב, כפי שהועלו בתסקיר. מדובר במשיב בן 41 נשוי ואב לשלושה ילדים, תושב באקה אל גרביה המועסק כשכיר בשוק הסיטונאי באזור המרכז. למשיב 5 הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות, וגליון רישומו התעבורתי מלמד כי הוא מחזיק ברישיון נהיגה משנת 1995 וכי בין השנים 1999 עד 2015 צבר לחובתו 9 הרשעות קודמות. בפני קצינת המבחן הביע המשיב מודעות להתנהגותו הבעייתית ולחומרת מצבו, אך הסביר את הצורך להגיע למקום עבודתו המרוחק בשוק במרכז הארץ ואת הקושי הרב למצוא דרך חלופית להגיע לעבודתו. שירות המבחן סבר כי יש מקום לנצל את ההליך הפלילי על מנת לאפשר שילובו של המשיב בהליך טיפולי, בין היתר לאור המוטיבציה אותה גילה לשינוי התנהגותו. לפיכך הומלץ להטיל על המשיב של"צ בן 200 שעות לצד צו מבחן למשך שנה לשם שילובו בהליך טיפולי.

בית משפט קמא ציין כי העבירות בהן הורשע המשיב הן חמורות, שכן בעבירה של נהיגה בזמן פסילה קיים לא רק דופי פלילי אלא דופי מוסרי כפול - סיכון מובהק לעוברי דרך וקושי במימוש פיצויים בתאונת דרכים. מכאן הקביעה כי יש לשלוח מסר ברור לפיו בעבירה מסוג זה ינקוט בית המשפט במדיניות של ענישה מחמירה. למרות זאת מצא בית המשפט בתסקיר אינדיקציה לצורך בשיקום המשיב וראה לאמץ את האמור בתסקיר ולהאריך בשנתיים נוספות את עונש המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו. לפיכך, הטיל על המשיב צו לביצוע של"צ בהיקף של 200 שעות וכן צו מבחן למשך שנה לשם שילובו בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן ופסילה בפועל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך 18 חודשים.

4. בערעור טענה המערערת כי שגה בית משפט קמא כאשר נמנע מקביעת מתחם ענישה הולם בגזר הדין ונמנע מהטלת עונש מאסר בפועל בגין העבירות נשוא כתב האישום. עוד טענה המערערת כי טעה בית משפט קמא כאשר לא הורה על הפעלת המאסר המותנה שהוטל על המשיב בתיק קודם וחלף זאת קבע כי המאסר המותנה יוארך בשנתיים נוספות. לטענת המערערת העונש שנגזר על ידי בית משפט קמא אינו עולה בקנה אחד עם הפסיקה הקיימת ומדיניות הענישה שהתווה בית המשפט בנסיבות דומות.

5. ב"כ המשיב ביקש לדחות את הערעור בציינו כי בית משפט קמא בחן את כלל הנסיבות, לרבות התסקיר שהוגש, והגיע לכלל מסקנה כי העונש הראוי בנסיבותיו של המשיב הוא הארכת המאסר המותנה. עוד נטען כי בית משפט קמא היה רשאי לסטות ממתחמי הענישה מטעמי שיקום, כפי שעשה בעניינו.

6. נקודת המוצא של הדיון מצויה במושכלות ראשונים לפיהם לא תתערב ערכאת הערעור בנקל בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית. התערבות שכזו מצומצמת לנסיבות שבהן הערכאה הדיונית נכשלה בטעות או שהעונש שנגזר על ידה חרג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות (ראו: ע"פ 9545/09 **עז אל דין נ' מדינת ישראל** (24.3.2010); ע"פ 5814/14 **עספור נ' מדינת ישראל** (14.6.2015) וע"פ 4407/16 **צרננקו נ' מדינת ישראל** (9.3.2017)).

לא שוכנעתי כי זה המצב בעניינו וכי העונש שהוטל על ידי בית משפט קמא מצדיק התערבות ערכאת הערעור. אנמק טעמיי לכך.

7. אכן, בית משפט קמא לא קבע את מתחם העונש הראוי, ההולם את נסיבות העבירות שנדונו בפניו. מכאן, שלא ניתן גם לדעת באם העונש שנגזר בסופו של דבר על המשיב, מצוי בתוך מתחם הענישה או שמא מדובר בחריגה לקולא משיקולי שיקום. על אף זאת, סבורני כי התוצאה הסופית של גזר הדין מאוזנת ואינה מצדיקה התערבות.

8. בית המשפט עמד במספר רב של הזדמנויות על חומרתה של עבירת הנהיגה בזמן פסילה, המבטאת זלזול בסדרי שלטון ומשפט וטומנת בחובה סיכון לביטחונם של ציבור הנוסעים ברכב והולכי הרגל כאחד. נקבע כי חומרתה של העבירה חייבת לבוא לידי ביטוי בענישה מרתיעה (ראו: פ"פ 665/11 **אבו עאמר נ' מדינת ישראל** (24.1.2011); ע"פ 6115/06 **מדינת ישראל נ' אבו לבן** (8.5.2007)). הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה הינו שלומם וביטחונם של ציבור הנוסעים והולכי הרגל. בנסיבות, נראה כי מתחם הענישה שצריך היה לקבוע לגבי המשיב, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נע בין מאסר מותנה למאסר בפועל לתקופה של שנה. זאת, לצד עונשים נלווים הכוללים פסילה בפועל לתקופה שבין 6-36 חודשים.

9. בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות של המשיב וכן את הודייתו ונטילת האחריות על ידו ואת הממצאים החיוביים שנקבעו לגביו בתסקיר שירות המבחן. מנגד, יש להביא בחשבון את עברו התעבורתי הכולל 9 הרשעות ובכללן בגין נהיגה בזמן פסילה. לא מדובר במי שזו הרשעתו הראשונה בעבירה של נהיגה בזמן פסילה ולכן לדעתי, צריך היה הדבר להוביל לקביעת ענישה הכוללת מאסר בפועל.

10. יחד עם זאת, בשים לב לאמור בתסקיר שירות המבחן, אני סבור כי מתקיימות בענייננו הנסיבות המצדיקות חריגה ממתחם העונש לקולא מחמת שיקולי שיקום. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 מורה כי מקום בו קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש כי ישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו לפי שיקולי שיקומו וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפיו לרבות העמדתו במבחן.

מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר במשיב בן 41 המגלה תפקוד תקין ויציב לאורך שנים בתפקודו התעסוקתי והמשפחתי. לפרנסתו, עובד המשיב כשכיר בשוק הסיטונאי באזור המרכז, במכירת פירות וירקות וסבלות. ברי כי הטלת מאסר בפועל תפגע באופן קשה במשפחתו הגרעינית ובהוריו התלויים בו כמפרנס עיקרי. אלא שלא זה הטעם בשלו ראיתי לחרוג ממתחם הענישה. נסיבותיו האישיות של המשיב, קשות ככל שיהיו, נסוגות מפני האינטרס הציבורי המחייב הטלת ענישה מרתיעה. הסיבה בשלה ראיתי הצדקה לסטות ממתחם העונש נעוצה בסיכויי שיקומו הגבוהים של המשיב. שירות המבחן ציין כי לא זו בלבד שהמשיב גילה מודעות להתנהלותו הבעייתית ונכונות לבחינה מעמיקה ורכישת דפוסי התנהגות חלופיים, אלא שסיכויי להשתקם טובים. הליך טיפולי מוצלח שיוביל להפחתת הסיכון מצד המשיב, להישנות התנהגות בעייתית בתחום התעבורה, לא ישרת אך את המשיב אלא שתוצאה זו רצויה גם מבחינת האינטרס הכללי של הציבור. נאמר לא אחת כי שיקומו של עבריין הינו מטרה מרכזית של ההליך המשפטי הפלילי, ואף המחוקק ראה ליתן לכך ביטוי בסעיף 40ד לחוק העונשין. ברע"פ 262/14 **נאשף נ' מדינת ישראל** (22.1.2014) נקבע כי "במקרים שבהם נרתם הנאשם להליך שיקומי או מראה נכונות כנה לעשות כן - עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול".

11. אותם נימוקים שהצדיקו סטייה ממתחם העונש לקולא, יש בהם כדי להצדיק הארכת תקופת התנאי בהתאם לסעיף 56(א) לחוק העונשין. ברע"פ 4015/98 **אלימלך נ' מדינת ישראל** (1.12.98) נאמר כי "הוראה זו של הארכת תקופת התנאי או חידושה באה לעולם מאחר ונוצרים מקרים שבהם הפעלת המאסר על תנאי, שנקבע קודם לכן, נוגדת את הצדק במידה כזו שאף שנתמלאו תנאי ההפעלה, מן הראוי שלא להפעילו באותו מועד".

לכך יש להוסיף את העובדה שהמשיב הספיק לבצע 84 שעות מתוך 200 שעות של"צ שגזר עליו בית משפט קמא. עובדה זו אין בה כדי למנוע הטלת מאסר בפועל אך יש להביאה בחשבון במכלול השיקולים.

הנסיבות הספציפיות של ענייננו, לרבות סיכויי השיקום הטובים של המשיב ונסיבותיו האישיות מצדיקים הארכת המאסר המותנה המוטל עליו למשך שנתיים, כפי שנקבע על ידי בית משפט קמא.

12. בהקשר להארכת תקופת התנאי, סבורני כי נכון יהא לקבוע כי הארכה זו תחל ממועד סיום התנאי שהושת על המשיב בתיק האחר. מילים אחרות, הארכת התנאי בשנתיים נוספות תחל למן המועד שבו תסתיים תקופת התנאי שהוטלה על המשיב בתיק האחר באופן שלא תיווצר חפיפה בין התקופות.

בכפוף לאמור לעיל בנוגע לאופן בו תחושב הארכת התנאי, אני מורה על דחיית הערעור.

ניתן היום, ל' ניסן תשע"ז, 26 אפריל 2017, בהעדר הצדדים.